

Голас Радзімы

24 жніўня 1978 г.
№ 34 (1552)

ГАЗЕТА БЕЛАРУСКАГА ТАВАРЫСТВА ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВЯЗЯХ З СУАЙЧЫННІКАМІ ЗА РУБЯЖОМ
(БЕЛАРУСКАЕ ТАВАРЫСТВА «РАДЗІМА»)

Год выдання 23-і
Цана 2 кап.

Беларускія машыны адпраўляюцца ў дарогу. [Інфармацыю чытайце на 2—3-й стар.]

Фота Ю. ІВАНОВА.

**ПРАГНОЗЫ НА ўРАДЖАЙ ВИДАТ-
НЫЯ**

[«Добры пачатак»
і «Зоркі на бункерах»]

стар. 2—3

**САВЕЦКІЯ ЛЮДЗІ І АСНОўНАЕ
ПЫТАННЕ ФІЛАСОФІІ**

[«Матэрыялістычны светпогляд»]

стар. 4

**КУЛЬТУРА ВЁСКИ МАЕ СВАЕ АД-
МЕТНАСЦІ**

[«Вечары ў Шчыткавічах»]

стар. 7

ЗОРКІ НА БУНКЕРАХ

рыцца вытворчасць спецыялізаваных відаў аўтатранспартных сродкаў для сельскай гаспадаркі, гандлю, аховы здароўя, прамысловасці і т. п.

Каб ажыццявіць такую шырокую праграму, намечаны меры па мадэрнізацыі абсталявання, удасканаленню тэхналогіі, навуковай арганізацыі працы. Пры аб'яднанні створан буйны навуковы цэнтр. Акрамя гэтага, падтрымліваюцца творчыя сувязі з 70 навукадаследчымі інстытутамі Беларусі і ўсёй краіны.

— Садружнасць навукі і вытворчасці,— гаворыць Іван Дзёмін,— дае выдатныя вынікі. Сёння ў нас, напрыклад, на 300 тэхналагічных аперацыях выкарыстоўваецца метады пластычнага дэфармавання, распрацаваны акадэмікам Яўгенам Канавалавым і інжынерам прадпрыемства Вітольдам Парфіяновічам. Ён заключаеца ў тым, што апрацоўка металу вядзецца без рэзанання і шліфоўкі. Пры гэтым няма адходаў у стружку, дасягаецца ідэальная чысціня паверхні дэталі і максімальная дакладнасць. Тэрмін службы такіх дэталей намнога даўжэйшы. Дасягнуты поспехі ў замене металу пластмасамі, якія не паддаюцца карозіі, трывалыя і прыгожыя. З 570 палімерных вырабаў, якія выкарыстоўваюцца ў аўтамабілі, мы выпускаем самі больш як 200. Удасканаленне арганізацыі працы, навукова-тэхнічны прагрэс дазваляюць скараціць тэрміны распрацоўкі новых мадэлей грузавікоў і пуску іх у срыўную вытворчасць.

У 1970 годзе, напрыклад, калектыву даручылі стварыць аўтапоезд вялікай грузавымальнасці для міжнародных і міжгародніх перавозак. Гэта складаная задача была вырашана ўсяго за адзін год. Аб'яднанне выпускае больш як 10 марак і мадыфікацый машын рознага прызначэння, і кожны новы ўзор па тэхнічных характарыстыках лепшы за ранейшы! Такі закон росту гэтага перадавога прадпрыемства.

Машыны заўтрашняга дня ўвасобяць лепшыя дасягненні навукі, тэхнікі, тэхналогіі. Грузавыя аўтамабілі БелАЗ, якія выдатна зарэкамендавалі сябе на дарогах пяцігодкі, і ў будучым возьмуць на сябе значную частку перавозак для народнай гаспадаркі.

Юрый САПАЖКОУ,
АДН.

Яшчэ зусім нядаўна гэтыя велізарныя агрэгаты роўнымі радамі стаялі на машынных дварах калгасаў, нецярпліва чакаючы сігнала да выступлення. І вось жывень пратрубіў гэты сігнал. Ажылі ўзбуджаныя рокатам матораў жытнёвыя палеткі спачатку на Брэстчыне, Гомельшчыне, а потым і ў астатніх кутках Беларусі. Пачаўся апошні этап барацьбы за ўраджай трэцяга года пяцігодкі. Ён, бадай, самы нялёгкі, бо

спрэчка на залацістых палях вядзецца не толькі з капрызамі надвор'я, але і з часам. Мехаізатары выкарыстоўваюць кожную пагодлівую мінуту. Працуюць позна ўвечары і нават, калі не росна, ноччу, каб не страціць ніводнага кілаграма збажыны. Сёлетняе жніво ўжо назвала першых герояў. Чырвоныя зоркі на бункерах сваіх агрэгатаў намалювалі камбайнеры калгаса «Кастрычнік» Веткаўскага раёна Георгій Кат-

ляроў і Мікалай Пышкоў. Гэта азначае, што яны намалювалі больш за тысячу тон збожжа. Высокая выпрацоўка і ў многіх іншых экіпажаў. Наогул, як сведчаць зводкі Цэнтральнага статыстычнага ўпраўлення, у большасці раёнаў, дзе жніво падыходзіць ужо да канца, ураджай атрымліваюць вышэйшы, чым вызначана планам.

НА ЗДЫМКАХ: адзін з герояў жніва — Георгій КАТЛЯ-

РОЎ; уборка ячменю ў калгасе імя Калініна Глускага раёна; камбайны працуюць у другую змену; на такую калгаса імя Урыцкага Гомельскага раёна. Вільготнасць збожжа вызначаюць аператар Міхаіл ГАНЧАРОВ і лабарантка Людміла КЯДРОУСКАЯ; хлеб — дзяржавы.

Фота М. ЖАЛУДОВІЧА,
А. НІКАЛАЕВА,
І. ЮДАША.

Праілюструю гэта на такім прыкладзе. У выніку інтэнсіўнай індустрыялізацыі перад горадам узнікла праблема недахопу будаўнічых плошчаў. Справа ў тым, што Мазыр абмежаван з аднаго боку ракой Прыпяць, з другога — лясным масівам. Цэнтральныя міністэрствы і ведамы рабілі стаўку на развіццё горада ў яго ранейшых граніцах. Але дэпутаты гарадскога Савета прапанавалі смелы праект «выхаду» забудовы на правы заліўны бераг ракі Прыпяці, што, вядома, звязана з дадатковым асігнаваннямі. Трэба было пабудаваць магутны мост цераз раку, асушыць забалочаныя землі... Праект быў заснаваны на дакладных разліках і адхіляў хуткую выгаду дзеля выдатнай перспектывы. Праект састаўлены надзвычай кваліфікавана, бо ў пастаяннай дэпутацкай камісіі па добраўпарадкаванні горада Мазыра і ахове навакольнага асяроддзя сабраны лепшыя спецыялісты. Гэта, у прыватнасці, галоўны архітэктар горада, кіраўнік буйнога трэста, галоўны ўрач санітарна-эпідэмія-

лагічнай станцыі, лесаводы, рачнікі, нафтаперапрацоўшчыкі. Пытанне ў выніку было вырашана на карысць «новага Мазыра». Цяпер на правым беразе Прыпяці закладваецца буйны мікрараён.

Другі прыклад. Мазыр — горад нафты. Але цыкл яе перапрацоўкі не быў дасканалым, таму значная колькасць паўфабрыкатаў выкідвалася, атручвала паветра і ваду. Гэта магло нанесці вялікую шкоду навакольнаму асяроддзю і гораду. Дэпутаты прапанавалі пабудаваць завод кармавых дражджэй, у які ўвойдуць устаноўкі па перапрацоўцы вадкага парафіну, зыходнай сыравіны, што паступае з нафтаперапрацоўчага завода.

Новыя прадпрыемствы будуцца за межамі горада. Гэта пазбавіць мазыран ад вытворчых шумаў і іншых шкодных уплываў буйной вытворчасці. Для сувязі паміж прамысловымі зонамі вядзецца лінія хуткаснага трамвая; сучасныя магістралі з раз'ездамі на двух узроўнях і шляхпаводамі. Новыя мікрараёны аддзяляюцца ад прамысловых зон зялёнымі

ахоўнымі палосамі. У іх узводзяцца толькі навучальныя ўстановы, дзіцячыя сады, бальніцы, спартыўныя комплексы, культурна-бытавыя аб'екты.

Прадугледжваецца рэканструкцыя цэнтра. Тут будуць знесены збудаванні, якія не з'яўляюцца архітэктурнай каштоўнасцю. Замест іх на зялёных узгорках тэрасамі растуць прыгожыя вышынныя будынкі. Старыя, але прыгожыя раёны рэстаўрыруюцца і добраўпарадкоўваюцца. Ступень добраўпарадкавання жылых дамоў у Мазыры за апошнія гады павысілася ўдвая. Сёння на кожнага жыхара прыпадае 9 квадратных метраў жыллой плошчы. Генеральны план прадугледжвае павялічыць яе да 12 квадратных метраў.

Важны артыкул генеральнага плана — ахова навакольнага асяроддзя. Адказны за яго ажыццяўленне дэпутат Геннадзь Палітыка, дырэктар мясцовага солевага завода, расказвае:

— Мы вядзем актыўную барацьбу з забруджваннем ад заводаў і аўта-транспарту. Напрыклад, настаялі на тым, каб на нафтаперапрацоўчым за-

водзе быў пабудаван цэх ачысткі з замкнёным цыклам. Гэта абышлося прадпрыемству ў 20 мільёнаў рублёў, затое цяпер мы дыхаем чысцейшым паветрам. Можна піць ваду непасрэдна з Прыпяці і лавіць у ёй рыбу.

Плошча зялёнай зоны вакол Мазыра павялічыцца к 2000 году да 60 тысяч гектараў. Кожны год усё больш вырастае зяліны ў самім горадзе. У цэнтры, згодна з генеральным планам, будзе прыпадаць па 30 квадратных метраў зеляніны на кожнага жыхара.

Распрацоўваючы генеральны план будаўніцтва і рэканструкцыі Мазыра, плануючы прамысловыя і жыллыя раёны, вырашаючы шэраг эканамічных, экалагічных, транспартных праблем, гараджане добра разумеюць, якая адказнасць кладзецца на іх перад будучымі пакаленнямі.

— Вядома, Мазыру далёка яшчэ да вялікіх гарадоў,— заключае Рыгор Ганчар. — Але рост яго апераджае нават самыя аптымістычныя прагнозы.

Р. КОЛАБАЎ.

У заходняй, пераважна клерыкальнай, прэсе падчас раздаюцца папрокі ў адрас Савецкай дзяржавы за тое, што ў нас пануе матэрыялістычны светапогляд або, як там пішуць, «бязбожны матэрыялізм». Таму суайчыннік з Канады В. К. папрасіў расказаць на старонках газеты аб тым, што накарэнтна азначае і чаму ў нас з'яўляецца пануючым

МАТЭРЫЯЛІСТЫЧНЫ СВЕТАПОГЛЯД

Папрокі, варта адзначыць, дзіўныя. Калі паслухаць іх, то складзецца ўражанне, быццам толькі савецкія людзі з'яўляюцца матэрыялістамі, нібыта яны адны сталі такімі ўпершыню ў гісторыі. На самай справе матэрыялістычны светапогляд існуе столькі, колькі існуе філасофія, гэта значыць некалькі тысяч год.

Матэрыя, матэрыялізм, матэрыялістычны светапогляд — вельмі складаныя філасофскія паняцці. Таму, каб высветліць пастаўленае нашым чытачом пытанне, варта хаця б каротка растлумачыць іх значэнне.

Мы, матэрыялісты, перакананы, што ўсё тое, што ўздзейнічае на нашы адчуванні, што існуе як аб'ектыўная рэальнасць, не залежная ад нашай свядомасці, гэта значыць матэрыя, ніколі і нікім не было створана, а існуе вечно. Вечна існуе неабсяжны і бясконцы Сусвет, вечна існавалі і будуць існаваць тыя найдрабнейшыя часцінкі матэрыі, з якіх у выніку наймаверна шматлікіх і складаных пераўтварэнняў узнікаюць, гінуць і зноў нараджаюцца галактыкі і малекулы, планеты і атамны, зямля і вада, жывыя істоты, металы, газы, электрамагнітныя хвалі — усё, што існуе. Свет, такім чынам, матэрыяльны.

Гэты матэрыяльны свет не з'яўляецца застылым, нерухомым, а знаходзіцца ў вечным кругавароце, у пастаянным руху і развіцці. І вось некаторыя формы развіцця матэрыі прыводзяць да ўзнікнення жыцця, а жыццё — да ўзнікнення свядомасці: думкі, духа, нематэрыяльнай, духоўнай субстанцыі, якая ёсць вынік дзейнасці самай высокаарганізаванай матэрыі — чалавечага мозгу.

Адсюль зразумела, што матэрыя нараджае свядомасць, што матэрыя — першаснае, а свядомасць, дух, думка — другаснае. З гэтай фундаментальнай пазіцыі выцякае рашэнне іншых важных філасофскіх праблем, напрыклад, аб магчымасці пазнання свету, аб тым, што быццё вызначае свядомасць, а не наадварот. Гэта і ёсць матэрыялістычны светапогляд.

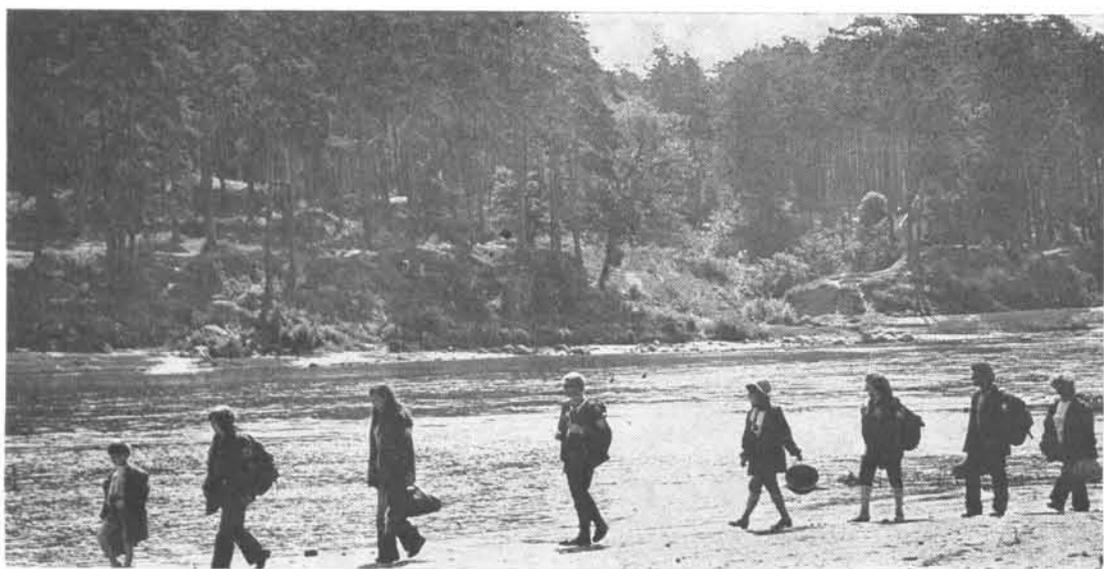
У супрацьлегласць нам, матэрыялістам, ёсць людзі, якія даказваюць, што не матэрыя параджае свядомасць, а свядомасць, дух, ідэя параджаюць, ствараюць матэрыю. Так вучыць ідэалістычная філасофія. Адно ідэалістычнае непасрэдна, іншыя ўскосна сцвярджаюць, быццам дух — гэта прычына прычын, вечны і неўміручы творца, бог. Ідэалізм, такім чынам, прыводзіць да рэлігіі, да прызнання першапачатковага акту творэння, да таго, аб чым сказана ў Бібліі: бог стварыў зямлю, ваду, жывых істот, людзей — Адама і Еву. Гэта ёсць ідэалістычны светапогляд.

Вось, вельмі спрошчана кажучы, два розныя погляды на свет, і погляды гэтыя існуюць з глыбокай старажытнасці. Першымі матэрыялістамі былі легендарны Чарвак у Індыі, Лао-цзы ў Кітаі, Геракліт і Дэмакрыт у Грэцыі, Лукрэцый Кар у Рыме. Варыянтны матэрыялістычны філасофіі з'яўляецца дыялектычны матэрыялізм, створаны Марксам і Энгельсам. З прадстаўнікоў ідэалістычнай філасофіі варта назваць Платона, Берклі, Юма, Канта, Гегеля.

Філасофія ніколі не была і не з'яўляецца цяпер «чыстай», бесстароннай навукай. Яна адлюстроўвае інтарэсы пэўных сацыяльных класаў. У гэтым сэнсе матэрыялізм заўсёды з'яўляўся ідэалогіяй прагрэсіўных класаў, а ідэалізм — класаў рэакцыйных. Паколькі антаганістычныя класы былі і зараз знаходзяцца ў пастаяннай барацьбе, то і прадстаўнікі супрацьлеглых філасофскіх напрамкаў ніколі не пераставалі змагацца. Так што філасофія, як матэрыялістычная, так і ідэалістычная, з'яўляецца класовай, партыйнай навукай.

Камуністычная партыя Савецкага Саюза, якая прывяла да ўлады перадавы клас пралетарыяту, узяла на ўзбраенне самую перадавую, марксісцкую філасофію — дыялектычны матэрыялізм. Чаму? Таму, што рабочы клас можа звергнуць эксплуатацыйскі лад і ўстанавіць справядлівы сацыяльны лад толькі з дапамогай гэтага вучэння. У сучасную эпоху толькі дыялектычны матэрыялізм дае магчымасць правільна, праўдзіву зразумець законы прыроды і грамадства, выкарыстаць гэтыя законы на карысць працоўных. І наадварот, усе сучасныя напрамкі ідэалістычнай філасофіі, заклікаючы захаваць эксплуатацыйскую капіталістычную сістэму, даюць няправільнае, памылковае, скажонае прадстаўленне аб свеце. Вось чаму ў нашай сацыялістычнай дзяржаве пануючым з'яўляецца не ідэалістычны, а матэрыялістычны светапогляд, а дзяржаўнай філасофіяй — дыялектычны матэрыялізм.

Ці азначае гэта, што ў нас няма людзей, якія лічаць, што бог стварыў чалавека і Сусвет, што «ў пачатку было слова»? Такія людзі ёсць, яны — веруючыя. Ніхто ім не забараняе «думаць інакш», чым думаюць прыхільнікі дыялектычнага матэрыялізму. Але нават сярод тых, хто прытрымліваецца рэлігійнага светапогляду, мала можна знайсці людзей, якія вераць, нібыта бог стварыў Адама, а потым з яго рабра — Еву і г. д. Матэрыялістычны светапогляд у СССР стаў амаль што ўсеагульным, таму што ён праўдзівы.

Адпачываючыя на турысцкай базе «Нёман».

Фота У. МЯЖЭВІЧА.

пішуць землякі

МАЁ ЖАДАННЕ СПОЎНІЛАСЯ

Проста не магу не падзяліцца з вамі сваімі ўражананнямі аб паездцы на Радзіму.

Святы Фама сказаў аднойчы: «Калі ўбачу, паверу». Так было і са мной. Я не вельмі верыла таму, што гаварылі аб маёй Радзіме. Гаварылі па-рознаму. Таму і вырашыла ўсё паглядзець сваімі вачыма. І нават калі ўбачыла, ставілася спачатку да

ўсяго скептычна. Скажыце, калі ласка, як можна адразу паверыць, калі ведаеш: тое, што ты пакінуў, было такім адсталым, цёмным, а людзі — зусім непісьменныя? Я гавару аб Заходняй Беларусі.

У старых казках многа гаворыцца аб чараўніках. Чараўнікамі сталі людзі на маёй Радзіме. Я ўбачыла, што ўсё там змянілася, як у казцы. Мае сваікі жывуць, як ніколі, добра. Усе атрымалі адукацыю і сёння працуюць, а дзеці ходзяць у школу. Яны заўсёды вясёлыя, жывуць з радасцю. Тут у нас такой радасці і ўпэўненасці ў заўтрашнім дні няма.

Што сказаць пра Мінск? Ён, як міфічная птушка Фенікс, паўстаў з папалішча і

разрухі і зрабіўся такім прыгожым, маладым, зялёным. Дзіўна, але ў маёй памяці ён заўсёды быў прыгожым. Бо час, праведзены ўдалечыні, прымушае нас усё больш любіць тое, што страчана. Аднак убачанае мною не параўнаць з тым, што ўяўляла. Рэальнасць пераўзышла ўяўленне. Мне толькі вельмі шкада, што не паспела пабыць усюды, дзе хацелася. Не ўбачыла Мінскага мора, Вязынкі і іншых цікавых мясцін.

Але чалавек жыве і заўсёды мае жаданне і надзеі. Магчыма і для мяне яны яшчэ споўняцца, як споўнілася маё жаданне ўбачыць родны край.

Л. ПІНЧУК.

ФРГ.

ЗМАГАЦА СУПРАЦЬ БОМБЫ

Ужо некалькі год у ЗША, як і ў іншых капіталістычных краінах, шмат пішуць і гавораць аб правах і свабодах чалавека. Асабліва вялікая шуміха ўзнята нядаўна вакол пытання аб «выратаванні» некаторых асоб у Савецкім Саюзе. Каго ж збіраюцца выратаваць? Я сам некалькі разоў быў на Радзіме. Бачыў, як свабодна і шчасліва жывуць савецкія людзі. Было б проста смешна гаварыць, што іх трэба ад нечага выратаваць. Ратаваць, аказваецца, трэба розных адшчэпенцаў і тых, хто стаў на шлях яўнай здрады сваёй Радзіме і заслужыў справядлівае пакаранне. Якая гуманнасць! У той жа самы час гэтыя абаронцы правоў чалавека выступаюць за стварэнне новых відаў узбраенняў і, у прыватнасці, «гуманнай зброі» — нейтроннай бомбы.

Маё пакаленне памятае, якія пакуты перанесла чалавецтва ў час другой сусветнай вайны. Асабліва добра ведаюць аб гэтым савецкія людзі, якія страцілі мільёны сваіх

суграмадзян. Таму зусім зразумела, чаму ў першых радах барацьбітоў за мір заўсёды стаяў і стаіць Савецкі Саюз. Але ёсць яшчэ на свеце людзі, якія не атрымалі ўрока з трагедыі мінулай вайны, людзі, якія прагнуць зарабіць капітал на чужой крыві. З аднаго боку, яны клапаціцца аб выратаванні некаторых асоб, а з другога — вырабляюць нейтронныя бомбы, што ў секунды могуць знішчыць насельніцтва вялікага горада. Як гэта разумець? Дзе тут гуманнасць? Я сустракаўся з вельмі многімі амерыканцамі. Яны, як і я, не разумюць, як можна гаварыць аб правах чалавека і адначасова імкнуцца да яго знішчэння.

Мне хочацца верыць, што новая сусветная вайна не выбухне. Але, каб гэтага дабіцца, усе разумныя людзі павінны змагацца супраць нейтроннай бомбы, за дасягненне поўнага раззбраення, за мір на нашай планеце.

ЗША.

С. В. Т.

ЛЮДЗЯМ НЕ ПАТРЭБНА ВАЙНА

Успамінаю, як у 1971 годзе, пасля 44-гадовай разлукі я зноў убачыў родныя мясціны. Тады я цэлы месяц гасціў у маёй вёсцы.

Вядома, многае там змянілася за чатыры з палавінай дзесяцігоддзі, і самае галоўнае — людзі жывуць намянога лепш. Не стала кулакоў, па-

мешчыкаў і іншых эксплуатацыйшчыкаў. Кожны працуе па той спецыяльнасці, якая яму падабаецца і да якой мае здольнасці. Матэрыяльна людзі забяспечаны добра. Помню, мае аднавяскоўцы гаварылі: «Вось убачыш, мы будзем жыць яшчэ лепш. Толькі б не было вайны».

Так, нашым землякам на Радзіме не патрэбна вайна: чалавек, які будзе новы дом, марыць жыць у ім, а не займацца разбам, каб захапіць чужое жыллё.

Цяпер заходнім мілітарыстам трэба апраўдаць вытворчасць новай ядзернай зброі — нейтроннай бомбы, і яны зноў палюхаюць людзей «са-

вецкай пагрозай».

Я люблю сваю Радзіму, ганаруся яе дасягненнямі. Бо за апошнія 60 год з беднай, лапцюжнай Беларусь у братняй сям'і савецкіх народаў ператварылася ў высокаразвітую рэспубліку. І я жадаю ёй яшчэ большых поспехаў у будучым. Для гэтага, як гаварылі мае аднавяскоўцы, патрэбен мір. А за мір трэба змагацца, змагацца словам і справай. І калі мае праўдзівыя гутаркі аб савецкай рэчаіснасці тут, у Канадзе, хоць крыху дапамогуць умацаванню міру, я буду шчаслівы.

Рыгор ПЛЕВІЧ.

Канада.

за мяжой і дома

СОТНІ СЯБРОЎСКІХ НІЦЕЙ

Беларускае таварыства дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі падтрымлівае пастаянныя кантакты з 360 арганізацыямі ў 69 дзяржавах свету. Яны асабліва ажывіліся цяпер, калі наша рэспубліка рыхтуецца да 60-годдзя БССР і Кампартыі Беларусі.

1 200 фотавітрын, больш

як сто дакументальных фільмаў, выставак, мноства альбомаў, буклетаў і іншых матэрыялаў, якія пераканаўча паказваюць дасягненні працоўных рэспублікі ў брацкай сям'і народаў СССР, штогод адпраўляе таварыства ў адрас гэтых арганізацый. Наладжаны ўзаемныя абмены дэлегацыямі, мастацкімі калектывамі, паяздамі дружбы, турыстычнымі групамі.

Пра гэтыя і іншыя факты, якія сведчаць аб растучай у

многіх краінах свету цікавасці да жыцця савецкіх людзей, гаварыў старшыня прэзідыума Беларускага таварыства дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі В. Смірноў на сустрэчы з журналістамі Мінска, якая адбылася 16 жніўня.

АНГОЛЬСКІЯ СЯБРЫ У МІНСКУ

Дэлегацыя Ангольскай лігі дружбы і салідарнасці з

народамі іншых краін на чале з прэзідэнтам нацыянальнай Афрыканскай лігі Мануэлем Бенту, якая наведвала Мінск, сустрэлася з актывістамі Беларускага таварыства дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі і Мінскага гарадскога аддзялення таварыства «СССР — Ангола».

Наш народ высока цэніць дапамогу Савецкага Саюза і Рэспублікі Куба, аказаную па просьбе ўрада нашай

краіны ангольскім патрыятам, сказаў у гутарцы з карэспандэнтам БЕЛТА М. Бенту. Цяперашняя савецкая дапамога мае жыццёва важнае значэнне для развіцця ўсіх галін эканамікі краіны.

Госці з Анголы правялі ў Мінску некалькі дзён, на працягу якіх агледзелі горад, музей, мемарыяльны комплекс Хатынь і Курган Славы, наведвалі арганізацыі і ўстановы.

MANKIND is suffering nowadays not only from the looming threat of a thermonuclear war but also from the fact that the earth is literally overflowing with armaments and ammunition.

And the spending on lethal arms is increasing. The US military budget for the 1978 fiscal year will total 116,700 million dollars and it is planned to reach 128,400 million (a 9.4 per cent increase) in 1979. The USA, the leading force within NATO, is stepping up the pressure on the West European countries, egging them on to swell the military coffers still further. The long-term programme adopted at the NATO Washington session for beefing up and modernizing the armed forces will cost all those involved the staggering sum of 80,000 million dollars.

A huge quantity of armaments, far in excess of what could wipe out every living creature on earth, has been declared "obsolescent". The military-industrial complex in the capitalist countries has never before conducted the campaign for monstrous new types of weapons with such fierce persistence.

Nuclear weapons are proliferating the globe. Already some of the smaller countries either have, or are all set to produce, thermonuclear bombs. There are no guarantees against these terrible weapons and means of their delivery finding their way into the hands of irresponsible extremists who could use them for their own subversive, adventurist aims. Everybody knows now that the 200 tons of uranium that mysteriously disappeared in the USA in 1968 have turned up in Israel. Are such incidents isolated affairs? And who could offer a guarantee that if, contrary to common sense and the demands of progressive people, the production of the neutron bomb was to start after all, this weapon would not start spreading all over the world?

The further pollution and destruction of the environment caused by the production of means of waging war are also giving rise to concern. Ammunition, chemical, bacteriological and other weapons have a definite shelf life (from 7 to 10 years), after which they must be destroyed because of the danger of self-ignition, and the destruction process itself leads to environmental pollution.

The Western world is trudging, with

is complete nonsense. The Soviet Union is firmly advocating the principle of military-strategic parity and equal security of the sides as the only foundation for the agreement on the limitation of strategic arms, so urgently required by all nations. And the aggressive forces' hopes to secure US military advantage over the USSR are mere dreams.

The unbridled arms race, especially in strategic arms, the modernization of exist-

ARMING— WHAT FOR?

tremendous exertions, its way out of the mire of the economic crisis of the mid-1970s, but a new economic depression is now possible owing to the militarization of the economy and the growth of the US budget deficit, which amounted to nearly 173,000 million dollars over the past three years.

So, why, after all, is the arms race being stepped up and military spending increased? Even the inventors of the myth about the Soviet military threat probably do not believe in it themselves. The myth is being spread for the sole purpose of generating a new round in the race of the most dangerous means of warfare. The reactionary forces in the capitalist countries keep shouting about the USSR's alleged intention to build up a strategic advantage over the USA so as to be able to make "a disarming nuclear missile strike". But this

ing weapons, and the development of new types of mass annihilation weapons—all these create a threat to people in Europe, in the USA and in other countries. And who is benefitting from the arms race? Only those who hope to come out on top—those circles in the West that are indifferent to the destiny of people, to universal peace and security. They are following the dangerous course of setting small countries against one another and are fanning the smouldering embers of nationalism.

New hot spots appear on our earth all the time. Yesterday it was the dirty war against the Vietnamese people; today Somalia is being armed and set against Ethiopia so as to create a new seat of war. Attempts are also being made to draw reactionary Arab regimes into this conflict, thus creating a danger for the entire region.

The imperialists are also delivering arms to South Africa and Rhodesia in contravention of the UN resolutions forbidding arms deliveries to racist and apartheid regimes. And this hardly provides the right conditions for a peaceful solution to southern Africa's problems. On the contrary, it encourages the racist regimes to attack neighbouring countries.

Nowadays territorial arguments cannot be resolved by force of arms. The border questions, where they do exist, can and must be settled at the negotiating table and not on the battlefield. As long as strategic arms are handed over to third countries, there is the real danger of these arms being used in conflicts between the smaller countries. Rather than leading to a fair and ultimate solution of territorial disputes, war creates, as history tells us, the preconditions for fresh claims and differences and, often, for new military clashes, as well.

In this context, the USSR's stand against the arms race and against the buildup and proliferation of new weapons of annihilation is clear and consistent. It was confirmed once again by Leonid Brezhnev, General Secretary of the CPSU Central Committee, President of the Presidium of the USSR Supreme Soviet, during his recent visit to the FRG. He said:

"The Soviet Union has just made a set of proposals on the full ending of the further quantitative and qualitative growth of the armaments and armed forces of states possessing a large military capability. We are convinced that no task is more ripe and urgent now than that of blocking all channels of the arms race, both nuclear and conventional. We call on all states, on all people of peace and goodwill... to cooperate in the solution of this task".

V. CHEPRAKOV.

WHAT? ● HOW? ● WHY?

THE SAVINGS-BANK

In former times, a man would hide a hundred roubles or zlotys or other he had come into possession of. Today the habit of hoarding up money is but living in popular humour; townsmen and countrymen find lots of savings-banks at their service. The savings-banks enable the people to keep their spare cash, settle different bills, help them accumulate money and use it for the development of the national economy.

Everyone puts money aside for practical purposes. Some family may have planned to buy a car, another family has planned to purchase furniture, yet another to buy a housing cooperative flat. A bachelor may need a certain sum of money for the wedding party. In general, the requirements and plans are most diverse.

How many savings-bank depositors are there in the Republic? There are about 4 million depositors, and the money they have on deposit runs into an astronomical figure. It should also be added that the sum total of savings-bank deposits grows with the growth of the people's living standards. In the past Five-Year Plan period, the deposits grew 2.9 times or by 928.8 million roubles; in the countryside, they grew 3.7 times. 520 people out of a thousand are savings-bank depositors in Byelorussia.

These figures not only testify to the well-being of the people, but also speak of the prestige that 3252 savings-banks enjoy among the population of the Republic.

Now we shall try to explain the essence of savings-bank deposits.

The family budget of every citizen makes it possible to save by a certain sum of money, in other words, deposit it. The savings-banks offer five different deposits. The most popular deposit is a demand one; i. e., a current deposit that can be withdrawn completely or in part. Deposit accounts are to be kept a specified period of time and not less than six months. Reserved deposits may particularize that the depositors withdraw their money after graduation from school, university or when they come of age. Running accounts are characterized by that the depositors are given pay-books or cheque-books rather than savings-bank books. Lottery-deposits differ from the above deposits in that the profit is paid out in the form of winnings and not of accrued interest. The sum of winnings depends on the size of deposits and term of deposit.

By the way, what profit does a savings-bank deposit yield? Demand, running and reserved deposits yield a 2 per cent profit annually and deposit accounts yield a 3 per cent profit. In case the deposit account is withdrawn earlier than in 6 months, the profit it yields will be 2 per cent.

Money and other valuables trusted to savings-banks are guaranteed by the Government of the Republic against loss and damage. The depositor is the only owner of his deposit. He can open one or two accounts with a savings-bank, be a depositor at several savings-banks and withdraw part of the deposit or the whole of it any time. All savings-banks keep the names of their depositors likewise their accounts and cash transactions in secrecy.

Besides, savings-banks have other duties to perform. They receive different cash payments from the people: rent; communal services payment; life, fire and other insurance; fines, and pay back the loans floated among the population.

In short, state savings-banks are of great service to the entire people.

BYELORUSSIAN BALLET IN MOSCOW

With summer comes guest performances. Some of the companies from the Republics have brought their best productions to Moscow, while Moscow companies are touring the country. The Bolshoi Theatre recently ended its tour in Kazakhstan; at the same time the Abai Kazakh Theatre had taken over the Bolshoi stage here.

The Kazakh company has now "passed the baton" to the State Academic Bolshoi Theatre of the Byelorussian SSR.

The Byelorussian ballet has brought with it several productions attesting to a variety of interests and a good deal of artistic experimentation. Most of what Moscow is seeing is Soviet: Andrei Petrov's "The Creation of the World", Yevgeny Glebov's "Thyl Ulenspiegel", and Rodion Shchedrin's arrangement of Bizet's "Carmen" ("Carmen-Suite").

Talented choreographer Valentin Yelizaryev and equally talented artist Yevgeny Lysik have joined forces to create these ballets.

In "The Creation of the World", the old myth has been approached from an interesting new angle, and is highlighted by outstanding independence of

ideas and artistic technique.

At the beginning we see chaos, darkness and destruction. Then suddenly, everything is complete harmony and bliss. The backdrop is a portrayal of the world with an allegoric human figure holding a lantern, floating above.

The philosophically meaningful beginning is superseded by scenes, heightened by striking plastic inventiveness, of life in Paradise where God and little angels are grotesquely counterposed to the dark forces of the Devil and his militarized company bringing Death.

Humanity is destroyed. Young Adam, the young lover who defends the woman, becomes a hero and fighter for human happiness. Out of darkness appears Eve—Life, a generalized image of Mother, of one's native land—bringing salvation.

The same idea is echoed in Thyl, the young, robust, daring, singing fellow, who has come to us out of the pages of Charles de Coster's novel.

Yelizaryev's ballet does not parallel the plot of the book. The choreographer has used ballet to convey its central theme: that cruelty, violence, and treason cannot stifle man's desire for freedom and independence. The

production team carries its artistic idea throughout the entire ballet, their attention focussed not only on the immortal leading characters—Thyl, the Spirit of Flanders, and Nele, the Heart of Flanders who suffers and loves—but on the negative characters also where their innovative approach is best seen. In King Philippe, the Inquisitor and the traitor we get a rare ballet glimpse of pure Evil in its most dangerous and formidable omnipotence.

The metaphors, the underlying ideas, the inspired choreography and the magnificent stage design have produced a spectacular, philosophical work where anguish for millions of shattered lives gives birth to popular wrath and courage.

Valentin Yelizaryev is at his best when choreographing duets, as is beautifully seen in his "Carmen-Suite", a work of scale, scope and thematic significance. The romantic novelette of Mérimée, the music, and the conflict have combined to help him create a ballet filled with passion and drama.

Natalya SADOVSKAYA

Photo: Minkus' ballet "Don Quixote" in Byelorussian Bolshoi Theatre.

КНИГІ ДЛЯ ЎСІХ

У Мінску праходзіў V Усесаюзнае аптова-гандлёвыя кірмашы, у якім удзельнічалі прадстаўнікі ўсіх саюзных рэспублік і больш за 70 абласцей Расійскай Федэрацыі. На кірмашы былі заключаны дагаворы на абмен літаратурай, якая выйшла ў нашай краіне або яшчэ толькі рыхтуецца да выпуску ў розных выдавецтвах.

Абмен выданнямі паміж гандлюючымі арганізацыямі саюзных рэспублік і ведамаснымі кнігагандлёвымі арганізацыямі дае магчымасць выявіць запасы літаратуры і пераазмеркаваць іх у залежнасці ад попыту чытачоў.

У новым Палацы культуры і спорту чыгуначнікаў, на ўсіх яго паверхах — маляўнічыя стэнды з узорамі кніг, выдадзеных у розных гарадах Савецкага Саюза. Усяго тут — 25 тысяч кніг на ўсіх галінах ведаў, мастацкая і даведачная літаратура, спартыўныя выданні. Выбіраць ёсць з чаго. Таму толькі ў першы дзень кірмашу тут было заключана дагавораў на суму больш як 8 мільёнаў рублёў.

Напярэдадні адкрыцця кірмашу ў Доме кнігі адбылася прэс-канферэнцыя, на якой начальнік Галоўнага ўпраўлення кніжнага гандлю і прапаганды кнігі Дзяржаўнага камітэта выдавецтваў СССР Георгій Сафронаў прывёў наступныя лічбы: да Вялікага Кастрычніка на кожнага жыхара нашай краіны штогод прыпадала ў сярэднім 0,6 кнігі. Цяпер — 7. Толькі летась выдавецтва краіны выпусцілі звыш 85 тысяч назваў кніг агульным тыражом каля 2 мільярдаў экзэмпляраў. Якое велізарнае духоўнае багацце! І належыць яно ўсяму савецкаму народу. Аб гэтым гаварыў на адкрыцці прымеркаванага да пачатку кірмашу Тэдня кнігі вядомы беларускі пісьменнік Іван Чыгрынаў.

— Савецкая літаратура, — сказаў ён, — гэта літаратура шматлікіх народаў, якія насяляюць нашу краіну. Застаючы-

ся глыбока нацыянальнымі, такія мастакі як Шолохаў, Твардоўскі, Федзін, Сіманаў, Бондараў, Ганчар, Стэльмах, Ляціс, Айтматаў, Авіжус, Марцінкявічус, Мустай Карым, Броўка, Куляшоў, Танк, Панчанка, Мележ, Шамякін, Макаёнак, Быкаў і многія іншыя з'яўляюцца таксама агульнасавецкімі пісьменнікамі, таму што творчасць кожнага з іх заснавана на сінтэзе дасягненняў нацыянальнай культуры з мастацкім вопытам братніх народаў.

Акрамя дзелавой часткі на кірмашы адбыліся сустрэчы літаратараў і кнігавыдаўцоў з чытачамі ў працоўных калектывах, праведзены літаратурныя вечары, віктарыны і шырокі продаж літаратуры ў магазінах

Мінска і на кніжных базарах. Самы вялікі такі базар, у якім прымалі ўдзел дзесяты магазінаў Мінска і Мінскай вобласці, працаваў у парку культуры і адпачынку імя Горкага ў дзень адкрыцця V Усесаюзнага кніжнага кірмашу ў Тэдня кнігі, прысвечанага дружбе народаў СССР, 60-годдзю Беларускай ССР і Кампартыі Беларусі.

У шырокім рэчышчы савецкай многанацыянальнай літаратуры жыватворна струменіць і наша нацыянальная літаратура. Творы беларускіх пісьменнікаў і паэтаў выдадзены ў краіне тыражом каля 70 мільёнаў экзэмпляраў.

У нашай рэспубліцы на беларускай мове друкуюцца творы

літаратараў братніх савецкіх рэспублік. Толькі за апошнія 10 год у Беларусі перакладзена звыш 130 кніг амаль 50 нацыянальных літаратураў.

І каб велізарнае багацце ўсесаюзнай літаратуры магло стаць здабыткам кожнага грамадзяніна нашай Радзімы, працуюць сотні тысяч людзей — перакладчыкі, паліграфісты, работнікі кніжнага гандлю. Гэтай жа мэце служаць і традыцыйныя кніжныя кірмашы, апошні з якіх стаў вялікай падзеяй у культурным жыцці сталіцы Беларусі.

У. ВЯРХОУСКІ.

НА ЗДЫМКАХ: так праходзіў кніжны кірмаш у парку культуры і адпачынку імя Горкага ў Мінску.

НАВЕЧНА Ў ПАМЯЦІ

Савет Міністраў БССР з мэтай увекавечання памяці народнага артыста СССР, Героя Сацыялістычнай Працы Рыгора Шырмы пастанавіў прысвоіць яго імя Акадэмічнай харавой капэле БССР і прапанаваў імянаваць яе надалей: Дзяржаўная акадэмічная харавая капэла БССР імя Р. Шырмы.

Імя выдатнага музыканта і кампазітара, збіральніка народных песенных базацьяў прысвоена таксама дзіцячай музычнай школе г. Пружаны. На доме ў Мінску, у якім жыў Рыгор Шырма, будзе ўстаноўлена мемарыяльная дошка, а на яго магіле ўзведзена надмагілёўнік.

Урадам рэспублікі прынята таксама рашэнне ўзвесці ў Мінску помнік выдатнаму беларускаму паэту, аднаму з заснавальнікаў нацыянальнай літаратуры Максіму Багдановічу да яго 90-гадовага юбілею.

Па рашэнню Савета Міністраў БССР у горадзе Жыткавічы будзе ўзведзена помнік камсамольцу Міхалу Марозу, які загінуў ад выбуху снарада, што праляжаў звыш 30 гадоў у зямлі і быў выкапаны на бульбяным полі ў Дубровенскім раёне.

ВЫДАЕЦА НОВАЯ ГАЗЕТА

У кіёсках Мінска прадаецца новая газета, якая з мінулага месяца пачала выходзіць у Маскве — «Маскаў-ньюс-Інфармэйшэн». Газета выходзіць на англійскай мове два разы на тыдзень.

У ёй чытач можа знайсці навіны аб падзеях у нашай краіне і за яе межамі, навіны эканомікі, культуры, спорту, розныя даведачныя звесткі па Маскве і іншых гарадах СССР. Газета змяшчае камерцыйную рэкламу замежных і савецкіх знешнегандлёвых арганізацый, а таксама звесткі аб курсе валют.

НА СЕЛЬСКОЙ СЦЭНЕ

Па традыцый летнія гастрольныя маршруты народнага ансамбля танца «Лявоніха» Палаца культуры Мінскага трактарнага завода праходзяць па калгасах і саўгасах рэспублікі. Месцам для выступленняў становяцца сцэны сельскіх клубай, а гледачамі — механізатары, паляоводы, жывёлаводы.

З поспехам выступілі самадзейныя артысты ў Маладзечанскім і Валожыцкім раёнах. Мінчане далі 12 канцэртаў для сельскіх працаўнікоў. Шчодрымі апладысмантамі ўзнагародзілі вяскоўцы беларускі танец «Бульба», туркменскі «Коннік», літоўскі «Даўгава», якія з натхненнем і майстэрствам выконвалі ўдзельнікі ансамбля.

Трактаразаводцы пабывалі таксама на свяце ўраджаю ў Крупскім раёне.

«БІБЛІЯТЭКА КЛАСІКІ» — СУПЕРМАСАВЫМ ТЫРАЖОМ

Савецкія кнігавыдаўцы зноў пачалі акцыю, якую з поўнай падставой можна ахарактарызаваць як незвычайную. Гутарка ідзе аб выданні «Бібліятэкі класікі».

У мінулым годзе ў СССР быў завершан выпуск беспрэцэдэнтнага ў сусветнай выдавецкай практыцы збору — «Бібліятэкі сусветнай літаратуры» (БСЛ). Савецкі чытач атрымаў дзевяць тамоў мастацкай літаратуры, якія ўвабралі ў сябе сусветныя шэдэўры ад старажытных часоў да нашых дзён. Тыраж для падліснага выдання вялікі: кожны том — 300 тысяч экзэмпляраў. БСЛ разам з вышэйшым у тым жа, 1977 годзе пяцітомнікам «Паззія Еўропы» зрабілі здабыткам шырокіх мас чытачоў лепшыя творы сусветнай прозы і паэзіі.

Ужо за некалькі год да завяршэння БСЛ пачалася падрыхтоўка да рэалізацыі другой грандыёзнай на сваіх машы-

нах задумы — выдання «Бібліятэкі класікі».

Карэспандэнт агенцтва друку «Навіны» задаў у сувязі з гэтым некалькі пытанняў дырэктару выдавецтва Валерыю ОСІПАВУ.

— Якія асаблівасці новага выдання і ў чым яго галоўнае адрозненне ад «Бібліятэкі сусветнай літаратуры»?

— «Бібліятэка класікі» не будзе паўтараць БСЛ, а хутчэй дапоўніць яе. Калі, скажам, у БСЛ увайшлі найбольш вядомыя творы ўсіх часоў і народаў, то новая «Бібліятэка» абмежавана ў часе. Гэта перш за ўсё творы рускай і замежнай класікі XIX стагоддзя, так звананага «залатога веку літаратуры», і цяперашняга, XX стагоддзя.

— Якім тыражом будзе выдадзена «Бібліятэка»?

— Робіцца эксперымент, які таксама не меў, бадай, аналага ў мінулым: кнігі «Бібліятэкі класікі» будуць выдавацца

не проста масавымі тыражамі, а, калі так можна сказаць, супермасавымі — ад 500 тысяч да мільёна экзэмпляраў. Прычым у выпадку неабходнасці тыраж будзе паўтораны.

— Што вы можаце сказаць аб структуры «Бібліятэкі класікі»?

— Новае выданне падраздзяляецца на тры серыі. У першую ўвойдуць творы, якія складаюць залаты фонд літаратуры дзярэвалюцыйнай Расіі; у другой серыі будуць прадстаўлены этапныя творы савецкай эпохі; у трэцяй — шэдэўры замежнай літаратуры — творы 47 пісьменнікаў розных краін.

На працягу прыкладна 10—12 год плануецца выдаць 150 тамоў.

— Як вам бачыцца работа над гэтым грандыёзным выданнем?

— Вялікі калектыву савецкіх вучоных, пісьменнікаў, літаратуразнаўцаў распрацаваў праспект «Бібліятэкі». Мы спадзяёмся, што работа над выданнем набудзе характар інтэрнацыянальнага супра-

цоўніцтва. Хацелася б прыцягнуць да падрыхтоўкі асобных тамоў буйных замежных вучоных, якія валодаюць той або іншай тэмай ва ўсёй паўнаце. І ў афармленні выдання, думаю, прымуць удзел мастакі-ілюстратары з розных краін.

— Летась ужо выйшлі два першыя томы. Каму яны прысвечаны?

— Першы — Горкаму (Апавяданні. Песні. «Маці»). Яго тыраж — 1 мільён экзэмпляраў. Другі — Стэндалю («Чырвоная і чорная», «Навель»). Тыраж 500 тысяч экзэмпляраў. Сёлета будзе выдадзена яшчэ восем тамоў «Бібліятэкі класікі».

Новае выданне цалкам адпавядае духу хельсінскага Заклучнага акта. У якім сказана: «...садзейнічаць далейшаму расшырэнню распаўсюджвання кніг», «заахвочваць расшырэнне перакладу твораў у галіне літаратуры і ў іншых галінах культурнай дзейнасці з моў іншых дзяржаў-удзельнікаў».

ВЕЧАРЫ ў ШЧЫТКАВІЧАХ

Умовы жыцця гарадскога і сельскага сельніцтва ў нашай краіне паступова збліжаюцца. Вёскі забудовваюцца па сучасных архітэктурных праектах — узводзяцца жылля дамы з камунальнымі выгодамі і гандлёва-культурныя ўстановы. Асфальтаваныя дарогі звязваюць саўгасы і калгасы з прамысловымі цэнтрамі. На індустрыяльны лад перабудоўваецца сельскагаспадарчая вытворчасць. Гэтыя змены аблягчаюць працу і быт хлебарабаў, жывёлаводаў, у людзей з'яўляецца больш вольнага часу, які яны трацяць на адпачынак, духоўнае развіццё.

3 17 ДА 24 ШТОДНЯ

адкрыты клуб у вёсцы Шчыткавічы Старадарожскага раёна. І яго энергічная, рухавая загадчыца Аўгусціна Жукавец нешта арганізуе, узгадняе, раіць або пытае. Яна пераканана, што клуб у вёсцы — цэнтральная культурная ўстанова, і кожны павінен ісці сюды як на свята. Бо хіба ж не радасць у спакойнай, утульнай абстаноўцы пагаварыць з аднавяскоўцамі пра свае справы, разам паглядаць і абмеркаваць фільм, паспяваць, патанцаваць... Клуб пабудаваны нядаўна. У ім ёсць пакой для гурткавай работы, бібліятэка, бильярд, хол з тэлевізарам, глядзельная зала на 400 месц. Але гадоўнае — пануе атмасфера добрасардэчнасці, увагі да інтарсаў кожнага. Загадчыца і актыўны клубы — настаўнікі, калгасныя спецыялісты, моладзь імкнуча праходзіць святочныя вечары, сустрэчы так, каб усе вяскоўцы па чарзе былі то глядачамі, то ўдзельнікамі. І гэта мае поспех, бо працягвае даўня народныя традыцыі. Ці ж не па такому прычыну ладзіліся некалі вячоркі, напрыклад?

Вядома, новы час — новыя звычкі. Сёння ў Шчыткавічах вельмі папулярныя «агеньчыкі». Спачатку на іх запрашалі жадаючых з усяго калгаса. Цяпер кожная брыгада просіць асобны вечар. Бо прыходзяць усе — ад школьнікаў да пенсіянераў. Сядзяць за сталікамі, п'юць чай з цукеркамі і азартна ўдзельнічаюць у розных спаборніцтвах. Хто лепшую песню спяе. А хто раскажа самую цікавую гісторыю пра вёску ці наваколле. І ўсе дружна пасмяюцца, калі нехта, правяраючы свой спрыт, будзе пераносіць лыжкамі вадку. Звычайна «агеньчык» прымяраюць да нейкіх урачыстасцей. І тады прыходзяць кіраўнікі калгаса, уручаюць юбілярам ці пераможцам у спаборніцтве прэміі, падарункі. А дзяўчаты вянком сплятуць з каласоў ці спякуць хлеб з новага ўрадкаю. Самадзейныя артысты выконваюць песні і танцы для таго, каго ўшаноўваюць на вечары.

Чалавеку, які прывік у горадзе да вялікіх глядзельных залаў, да дзеяння, што адбываецца выключна на сцэне, дзіўным крыху было б тае амаль сямейнае святкаванне. Але ж у вёсцы гэта натуральна. Тут усе знаёмыя, і кожны хоча быць не горшы за суседзяў. Аўгусціна Жукавец тонка і своечасова падмечала гэта. І цяпер ні адно вясельле не мінае клуба, кожны нованароджаны паляжыць у самаробнай калысцы пакуль бацькі выслухаюць шчырыя віншаванні і парады ад паважаных у калгасе людзей. Тут урачыста прымаюць юнакоў і дзяўчат у члены калгаса, праводзяць хлопцаў на службу ў Савецкую Армію, вітаюць іх з вяртаннем.

Такія клопаты ўспрымаюцца з удзячнасцю і выклікаюць ланцуговую рэакцыю —

Было б, аднак, памылковым рабіць з пэўнай урбанізацыі вёскі вывад, што мы імкнемся нівеліраваць жыццё гараджан і вяскоўцаў. Проста кожны хоча ўзяць для сябе лепшае, і таму маладыя гарады і новыя мікрараёны ўлетку патанаюць у зеляніне дрэў, кветнікаў, газонаў, а дзеці калгаснікаў вучацца ў музычнай школе ці займаюцца плаваннем у сваім басейне.

Розніца ў культурным жыцці існуе, і нават істотная. Толькі яна датычыць у асноўным формы, а не зместу.

той, каму сёння прыемна быць у цэнтры ўвагі, будзе заўтра ўшаноўваць іншага. А культура ўзаемаадносін, павага і любоў да людзей — рысы надзвычай прыемныя для навакольных.

Пра Шчыткавіцкі сельскі клуб часта піша раённая газета. Аўгусціна Жукавец свае «сакрэты» перадае работнікам культуры з іншых вёсак, атрымлівае граматы адзела культуры. Але для яе сэнс усёй работы воль у такіх вячэрніх дыялогах. «Дзякую, дочка!» — «Ці ж спадабалася вам сёння?» — «Дзіва што! Так усё хораша...»

«ДАГЛЕДЖАНЫЯ КВЕТКІ ЛЕПШ ЦВІТУЦЬ»

— адказала на маё шчырае захапленне кветкамі на падарожжях сарататар Старадарожскага райкома партыі Алена Калешка. Я зайшла ў яе кабінет раніцай, яна якраз палівала вазоны. Наперадзе быў турботны дзень — пасаджэнні, паездкі, сустрэчы. А кветкі супакойвалі і мякка нагадвалі — без клопатаў не будзе квітнець ні поле, ні жыццё.

— Культура вёскі вас цікавіць? — перапытала Алена Іванаўна, зірнуўшы на гадзіннік і сядзячы за службовым стол.

— Тут ёсць некалькі аспектаў-праблем, над якімі мы працуем, ад якіх чакаем плёну ў будучым. Эканамічна мацнеюць гаспадаркі, і ўсё больш сродкаў укладаюць у культурнае будаўніцтва. Самі разумеюць, сёння патрэбны такія клубы і Палацы культуры, каб на іх сцэне маглі выступаць і сталічныя калектывы. Самадзейнасць таксама на новую прыступку ўзнялася. Касцюмы артыстам па спецыяльных заказах шыюць, музычныя інструменты купляюць прыгожыя і дарагія, кіраваць гурткамі запрашаюць людзей з адпаведнай адукацыяй. І не хапае музыкантаў, харэографі... Ці чулі даўней пра такое на сяле?

Многае можа і робіць школа. Вядома, тэлебачанне, кіно, кнігі шчодро нясуць інфармацыю нават у самыя аддаленыя вёскі. Але настаўнікі ствараюць маральны клімат, яны з'яўляюцца для дзяцей і падлеткаў своеасаблівым эталонам. З ведаў пачынаецца выхаванне — дома, у школе, у працоўным калектыве. Чалавек, які з дзяцінства адчувае да сябе ўвагу і прыхільнасць, на ўсё жыццё застаецца ўдзячны роднай зямлі і яе людзям.

Мы не ставім мэту, каб выпускнікі сельскай школы абавязкова працавалі ў калгасе ці саўгасе. У выбары прафесіі і месца жыхарства кожны сам сабе гаспадар. А мне асабіста вельмі прыемна па-вевам уяўляецца вяртанне маладых пасля вучобы ці службы ў Савецкай Арміі менавіта ў свае вёскі. Вось, напрыклад, у калгасе «Перамога» (вы гаварылі, што былі там) пасля вучобы ў Беларускай сельскагаспадарчай ака-

дэмі інжынерам працуе Віктар Колас. Прыехаў з жонкай да бацькоў. Студэнтам ён удзельнічаў у самадзейнасці. Цяпер у калгасе стварыў вакальна-інструментальны ансамбль. Як ганарацца гэтым калектывам хлопцы і дзяўчаты! Ні адзін вечар, ні адзін канцэрт без яго не абыдзецца. Сучасная рытмічная музыка падабаецца маладым. Хоць для старэйшых гэта часам нязвыкла. Але ж новае нясе вядомы і паважаны ў вёсцы чалавек. Яму вераць. Ведаюць, гэта вельмі няпроста — перабудоўваць родны кут. Нават добраўпарадкаваць яго. І энтузіясты накіталі Віктара Коласа — у вытворчасці і культуры — сапраўдны скарб.

«ОЙ, КАПУСТА, ОЙ, РАСАДА...»

Я ніколі не чула раней гэтай песні. Каханне і разлука, радасць і сум чаргуюцца ў ёй, як і ў жыцці. «Ну, жыццёвая песня. — згаджаецца Надзея Кур'яновіч, удзельніца этнаграфічнага ансамбля са Шчыткавіч. — Мы яшчэ многа чаго п'ём, што не ведаюць, і ўсё пытаюць, адкуль мы тыя песні ўзялі. А мы іх некалі да вайны спявалі, і ў вайну таксама. Завядзем цяпер — і ўспамінаюцца нашы маладыя гады і абіды — колькі гора ў вайну перажылі, да пары краса звяла».

Надзея Паўлаўна старэйшая ў ансамблі, які актыўна падтрымлівае Аўгусціна Жукавец. Разам з ёй спяваюць Таццяна Стром, Алена Крушная, Алена Прановіч, Таццяна Барадзіна, Марыя Яфімчук. І найбольшы поспех выпадае на долю жанчын, калі яны выступаюць перад маладзёжнай аўдыторыяй. Іх гэта часам здзіўляе. Самі дзяўчаты пяюць тыя песні, што па радыё ці тэлевізару перадавалі. А слухаюць даўнейшыя, калі этнаграфічны ансамбль спявае, уважліва, задумліва. І пляскаюць потым доўга ў далоні, і просяць яшчэ спяваць. «Мяне і сваякруха песням навучала, — працягвае Надзея Паўлаўна. — Часам я саромелася на рэпетыцыю ў клуб ісці: маўляў, не маладая, каб спяваць. То яна, пакуль жыла, выпраўляла мяне заўсёды».

У кожнага пакалення свае песні. Алесь Лісоўскі жыве ад Надзеі Кур'яновіч недалёка, працуе машыністам корманарыхтоўчага аграгата. А ў вольны час іграе ў ансамблі «Землякі», які стварыў Віктар Колас. Ударнік ён адмысловы, лічаць сябры. Сам Алесь атрымлівае задавальненне ад таго, што можа зрабіць людзям прыемнае, здольны паўтарыць для іншых рытмы, якія спадабаліся ў радыё- і тэлеперадачах. Яго кумір — ансамбль «Песняры». Асобныя песні з іх рэпертуару імкнецца выконваць і калгасны вакальна-інструментальны ансамбль. А «Песняры» ж многае бяруць з фальклору. Пэўна, можа, прыйдзе неўзабаве той дзень, калі Алесь Лісоўскі прынясе ў самадзейны калектыв песні Надзеі Кур'яновіч. І яны загучаць у выкананні «Землякоў».

Валянціна ТРЫГУБОВІЧ.

МОВА Я. КУПАЛЫ

Грамадскасць Беларусі рыхтуецца адзначыць стагоддзе з дня нараджэння класікаў беларускай літаратуры Янкі Купалы і Якуба Коласа. Рыхтуюцца да выдання іх кнігі, альбомы і буклеты, якія раскажваюць аб родных мясцінах беларускіх песняроў. Прэзідыум Акадэміі навук БССР пастанавіў стварыць да гэтай даты слоўнікі літаратурнай мовы Я. Купалы і Я. Коласа.

Кафедры беларускай мовы Гомельскага дзяржаўнага ўніверсітэта даручана стварэнне літаратурнага слоўніка Я. Купалы. Работа праводзіцца ўжо два гады. Цяпер заканчваецца расстаноўка па алфавіту, і навуковыя супрацоўнікі кафедры пачалі складанне першага тома, які выйдзе ў 1979 годзе. (Усяго будзе 3 тамы.) Кіраўнік работы доктар філалагічных навук, прафесар Уладзімір Анічэнка гаворыць, што літаратурны слоўнік Янкі Купалы выканае дзве функцыі. У тэрэтычных адносінах слоўнік дасць уяўленне аб лексічным багацці мовы паэта, пакажа разнастайнасць слоў, уведзеных ім у літаратуру. Я. Купала лічыў жывую беларускую мову асновай літаратурнай мовы. Слоўнік будзе мець і практычнае значэнне. Ён з'явіцца ключом для правільнага разумення літаратурнай творчасці паэта, узорам для складання іншых слоўнікаў.

У рабоце прымаюць удзел кандыдаты філалагічных навук Зінаіда Рудакоўская, Вольга Ляшчынская, Аляксей Пурукоў і студэнты кафедры беларускай мовы Гомельскага дзяржаўнага ўніверсітэта.

Яўген КАЗЮЛЯ.

НА ЗДЫМКУ: студэнты пятага курса гісторыка-філалагічнага факультэта Мікалай ДАРОШКА, Людміла БЕЛАНОЖКА і загадчык кафедры беларускай мовы Гомельскага дзяржаўнага ўніверсітэта Уладзімір АНІЧЭНКА за работай над літаратурным слоўнікам Я. Купалы.

Фота аўтара.

новыя вершы

Максім ЛУЖАНІН

РОДНАЕ СЛОВА

Суджана, стаўлена пад перакладзіны,
Сечана, палена, а не аддадзена,
Непарастрачвана і не раскрадзена,
Рупна ў падмуркі на золку пакладзена
Роднае слова.

Хоць яго з поля, як зелле, высмыквалі,
Не забывалася ў песні музыкавай,
Не знебывалася ў долі нясытае —
Намі навечна ў насавак усыпана
Роднае слова.

НАСУСТРАЧ ДНЮ

Штоноч — пачатак сну благага:
У хмарную далечыню
Спяшае, нікнучы, дарога —
Іду, бягу — не даганю.

Яна не слалася пад крокам
І ў юнака, на ўзлёце дзён,
Калі яшчэ блукаў далёка
Бязрадны, неабудны сон.

Але, здзяйсненнем апантаны,
З бяззорнай цішыні начной
Сябе я вырываю ў ранак —
Не вечны дзень, а ўсё ж ткі мой.

Тым, у каго няма надзеі,
Каб хто прыйшоў, паспагадаў,
Я слова вымавіць паспею
Ці хоць маўчком руку падам.

З ТАМ-ТЫХ ДАТ

Гэта — ў горадзе Мінску.
У сорака чацвёртым.
Ступіўшы
Не ў дамы, дзе жылі,
А ў каменны, пустэльны разлог.

Страт,
Як леталіс кажэ,
На статку валюў не папішаш.
Мушкі ў проразі
Сочаць за спінай
З нярушаных лёх.

Тыя ж дрэвы стаялі
І тыя ж слупы Камароўкі,
Што так прэглі пападаць,
Каб вецер на іх не гайдаў
Нежывых,
Што жылі,
З-пад ватоўкі
Ляпілі лістоўкі,
Секачамі нажніц
Скарачалі жыццё правадам.

На рагу — дзеўчаныя.
Абярэмак чырвоных вярціняў
Дацвітаў у руках.
Я не мог не забраць іх усе.
Я не ведаў каму,
Палажыць на каторай магіле,
Чалавека ці дома,
Што злеглі ў няспелым аўсе.

Цыжка тут ваявалі,
А сеялі!
Людзі — на тое!
Рукі зброю трымаюць,
А сэрцу б хоць міг

не страляць:
Хай сабе папалішча,
Але пакрапі збажыною —
Нельга ёй не радзіць,
Не ўтрывае няплоднай зямля.

З лета ў лета, калі
У вярцінях прастор забушуе,
На барвовае поल्या
Ступіць з падмурка салдат.

І гукае жывым ён,
Баец у каменнай кашулі:
— Бачыш, брат!
— Чуеш, брат!

— Помні, брат.

На дыванах — фарбы лета

Днямі ў мінскім Палацы мастацтва адкрылася выстаўка, стаўшая для многіх гледачоў прыемнай нечаканасцю і сапраўдным адкрыццём. Тут упершыню дэманструюцца беларускія народныя маляваныя дываны, амаль неведомыя дагэтуль мастакам, мастацтвазнаўцам, даследчыкам матэрыяльнай культуры, аматарам народнага мастацтва.

Між тым, высокія мастацкія вартасці, маляўнічасць, кампазіцыйнае багацце і разнастайнасць, наяўнасць агульных стылявых рыс, шырокая распаўсюджанасць вылучаюць беларускія народныя маляваныя дываны ў адметны, самастойны від дэкаратыўна-прыкладной народнай творчасці, што развіўся на аснове багатых традыцый беларускіх тканых узорных дываноў.

Тэматычна беларускія маляваныя дываны дзеляцца на дзве групы — дываны раслінныя і сюжэтныя.

Найбольш распаўсюджаны матыў раслінных дываноў — гэта традыцыйны ў нашым народным мастацтве вазон ці букет кветак, агорнуты гірляндамі кветак, лісцяў і сцяблін. Часам у раслінны ўзор мастак уводзіць птушак (галубы, зялёныя павы) ці жывёлін (алені). Дываны малююцца на пафарбаваным у чорны колер самацканым палатне алейнымі ці клеявымі фарбамі. Розныя выяўленчыя ўласцівасці фарбаў уліваюць на характар мастацкага вырашэння твораў.

Святочна-ўрачыстыя, дэкаратыўна яркія дываны намалюваны Леанідай Ючковіч з Глыбоцкага раёна. Кветкі на іх моцна стылізаваныя, па-майстэрску сабраныя ў букеты, умела згарманізаваны чыстыя і звонкія колеры клеявых фарбаў, сіметрыя ўзораў узмацняе дэкаратыўна-ўрачыстае гучанне дываноў майстэраў.

Алейныя дываны з Шаркоўшчыны (вёскі Лужкі, Гер-

мановічы) — стрыманыя і высакародныя, з вытанчаным лінейна-пластычным рытмам раслінных узораў, з дасканала вымаляванымі раслінамі і кветкамі.

Сюжэтна-тэматычная група дываноў прадстаўлена на выстаўцы творами народнага майстра са Случчыны Алены

Кіш. Мы мала што ведаем пра асабістае жыццё мастачкі. Вядома толькі, што жыла яна ў Слуцку і ў перадваенныя гады вандравала па навакольных вёсках, ненадоўга там спынялася і, разгарнуўшы свае няхітрыя прылады, малювала дзіўныя, незвычайныя, як сны-летуценні, кам-

пазіцыі. «Рай», «Пісьмо да каханага», «Дзяўчына ля возера», «Русалка»... І зіхцелі сялянскія хаты сонечным святлом і блакітам, а сярод беларускіх бярозавых гаёў гулялі здзіўлена-лагодныя райскія львы і задуменна паглядалі чарнабокія буслы...

На вялікі жаль, шмат твораў Алены Кіш загінула ў гады Айчынай вайны, не шкадаваў яе творы і няўмольны час. Але і тое, што ўцалела, захавалася, дае нам шчасліваю магчымасць адчуць радасць і захапленне ад сустрэчы з яе светлым і незвычайным мастацтвам.

Нельга не здзіўляцца шчодрасці душы мастачкі і асаблівацім яе мастацкага бачання, неўтаймаванаму ўзлёту фантазіі і гарманічнаму суладдзю на яе палотнах прыроенага, ніколі не бачанага, дзівоснага са сваім, з маленства знаёмым, родным і блізкім...

Адметныя гэтыя якасці — высокае кампазіцыйнае майстэрства, тонкае пачуццё рытму і колерных гармоній — робяць творчасць Алены Кіш выдатнай з'явай у беларускім народным мастацтве наўнага напрамку і патрабуюць далейшых пошукаў і вывучэння яе мастацкай спадчыны.

Першая выстаўка беларускіх народных маляваных дываноў цалкам складзена з экспанатаў, сабраных у экспедыцыйных паездках членамі пастаяннай камісіі Саюза мастакоў БССР па народнаму мастацтву, імі ж беражліва рэстаўрыраваных і падрыхтаваных для экспазіцыі. Яна мае на мэце пазнаёміць мастакоў, даследчыкаў і аматараў роднага мастацтва з прыгожым і маляўнічым, дагэтуль малавядомым відам народнай творчасці беларусаў.

Уладзімір БАСАЛЬГА,
Яўген КУЛІК,
мастакі.

НА ЗДЫМКАХ: А. КІШ. «Рай»;
Л. ЮЧКОВІЧ. «Кветкі».

ПРЫБАЎЛЕННЕ Ў ЛЕБЯДЗІНЫМ СЯМЕЙСТВЕ

Над возерам Руда паблізу вёскі Вялікарыта ўзняліся пяцёра маладых лебедзяў-шыпуноў. Цікавая гісторыя з'яўлення іх ў гэтых месцах.

Некалькі гадоў назад тут пасялілася пара лебедзяў. Яна часта пакідала зарослае трыснягом і рагозам возера, з'яўлялася на рацэ Рыта. Але здарылася бяда: браканьер забіў з ружжа лебедзя. Калі вадаём замёрз, лебедка перабралася бліжэй да адной з вёсак Маларыцкага раёна. Хутка яна стала браць корм з рук дзяцей, а потым — і дарослых. Падсілкаваўшыся, адпраўлялася на раку, плавала на быстрыні, дзе нават у моцныя маразы не было лёду. Так і перазімавала побач з людзьмі. Вясной лебедка знікла. Усе думалі, што паляцела назаўсёды. Але яна вярнулася, і не адна, а з лебедзем. Зноў на возеры з'явілася гняздо, у якім пара шыпуноў вывела птушанят.

П. СУСІКАЎ.

Добра адпачываюць сёлета дзеці хлебарабаў Гродзеншчыны. 135 піянерскіх лагераў, у якіх праводзяць каникулы 12 тысяч дзяцей, пабудаваны ў самых маляўнічых кутках вобласці. Адзін з такіх лагераў — «Касмадром» раскінуўся на лясістым беразе ракі Котра на граніцы Шчучынскага і Гродзенскага раёнаў. Утульны катэджы, клуб, прасторная сталовая, спартыўныя пляцоўкі, рака побач — усе ўмовы для адпачынку. Хлопчыкі і дзяўчынкі былі на экскурсіях у Лідзе і Гродна, сустракаліся з ветэранамі вайны і працы, праводзілі фестывалі мастацтваў, «Спартландыю», шмат дэведзіліся цікавага.

НА ЗДЫМКУ: на рыбалцы.
Фота А. ПЕРАХОДА.

ХЛЕБ У ДАРОГУ

Дзень выдаўся цудоўны — сонца, на небе ні хмурыначкі. Праўда, збіраліся ехаць зранку, але нечакана высветлілася, што трэба мяняць амартызатар у машыне. І вось выязджаем апоўдні.

— Якой дарогай паедзем? — пытае Даніла, уключаючы рухавік. — На наш паром ці на Манькавічы?

— Едзь на Манькавічы, — прасіць Уладзімір, — а ў Століне заскочу ў культмаг — хачу купіць патранташ.

— Дарэчы, і ў хлебны забяжым!

— Каму — што, а нашаму Мікіту ўжо пра вячэрэ думаецца!

За раённым гарадком кароценькая стужка асфальту абарвалася, і колы машыны дробна заскакалі па бруку, а калі перабраліся на пароме на другі бераг Гарыні, то пайшлі проста каляіны ды выбоіны, сыпучыя пяскі ды багністыя нізінкі.

Застаюцца ззаду вёскі: спачатку Вікаравічы, а пасля і Струга. Праз бакавое шкло паспяваю прыкмеціць у абліччы гэтых палескіх вёсак некаторыя даволі выразныя асаблівасці. На кожным павароце вуліцы, не кажучы ўжо пра скрыжаванні, высокая ў неба цягнуцца

пачарнелыя дубовыя крыжы; у некаторых месцах стаяць яны нават па два поруч.

Старажытныя палешукі верылі, што ў дрэва добрая душа. Па-свойму яны мелі рэцую: усё, што рабіў сабе чалавек на патрэбу — хаты, дамашні рыштунак, сані, чаўны, — было з дрэва. Можна, таму шанаванне дрэва адлюстравалася ў распаўсюджаным раней звычай ставіць абяцаныя крыжы?

Але яшчэ больш кідаецца ў вочы мноства буслоў. Амаль на кожным даху — ці то даўнім чаротавым, ці то па-сучаснаму шыферным — бачна буслінае гняздо. Маладыя буслянныя стаяць на гнёздах і, разявіўшы яшчэ не пачырваневыя дзюбы, бездапаможна хекаюць ад гарачыні. Іх, здаецца, можна, прыўзняўшыся на дыбачкі, крануць рукой: і гняздо нізка, і бусел тут амаль што хатняя птушка.

А навокал лугі, азярынкі. Пачынаюцца пералескі. Затым лес. Хвілін пятнаццаць хуткай язды па роўнай, нядаўна падсыпанай дарозе, і машына дае нырца ў густы цень. І ўжо няма нічога навокал — ні прасторы, ні неба над галавой, адзін толькі бор, чырванаствоўныя

сосны і дзве глыбокія каляіны, прарэзаныя ў жвіры коламі грузавікоў. Праз нейкі час «газік», нібы наравісты конь, апантана заскакаў па лясной, вузлаватай дарозе, пераплеценай карэннямі, нейкім цудам праскочыў балаціну і зноў вынес нас на лясны пагорак.

— Палессе! — уздыхнуў шафёр, выцер далонню потны лоб і прамовіў у мой бок. — Гэта што — пасуху. Восенню даводзіцца па два трактары счэпліваць, каб малако з фермаў вывезці...

Нечакана лес расступаецца, і на высокім пясчаным пагорку ўзнікае невялікая вёсачка Кашара Альманская. Чатыры дзясаткі хат, над якімі павіслі электрычныя і тэлефонныя праводы, чарнеюць мачты тэлевізійных антэн, з чатырох бакоў абступіў лес, спавілі азярцы і рэчкі. Аб іх прыгажосці мала расказаць. Трэба бачыць напалавіну нахіленае дрэва, якое кідае цень на ўсю шырыню ракі і якое празвалі таму «кашарскімі варотамі», трэба прайсці хоць некалькі метраў па лесе, у якім многа сонца, водару хвоі, прахалоды і лясных пачастункаў, трэба пасядзець у чаўне з вудай у руках, каб адчуць, якія прыгожыя і багатыя тут рэкі і азёры.

Праз нейкую гадзіну мы сядзім на лясной палянцы вакол белага ручніка, на якім, акрамя чымяна паліскаваючай тлушчам варанай курыцы і кавалка тоўстага, з ружовай прорэз-

зію дамашняга сала, раскладзены звараныя ўкрутую яйкі, маласольныя агуркі, жменька бліскучых зубкоў часнаку ды разрэзаныя крыж-накрыж буйныя, з добры кулак цыбуліны. Сядзім і негаропа закусваем. Георгій Мікалаевіч, прыціскаючы да грудзей вялікі, з падрумяненай скарыначкай бохан, доўгім паляўнічым нажом кожнаму адрэзае ад яго скібу за скібай, і мне ўсё здаецца, што акрайчык ён абавязкова пасля беражліва загорне ў гэты самы ручнік і акуратна засуне ў куточак паляўнічай торбы — занясе пасля свайму меншанькаму «ад зайчыка».

Калі мы былі хлапчукамі, нічога не было смачней за гэты хлеб, акрайчык якога аддаваў нам з братам бацька, вярнуўшыся з лесанарыхтоўкі, ці прыносіла з поля маці... А магчыма, гэта здавалася толькі таму, што ў той час, хутка пасля вайны, не было нічога даражэйшага за хлеб — і жытняга, і хлеба з высевак напалова з бульбай, і ячменнага, круглага, выпечанага на патэльні і за своеасаблівы смак названага «праснаком».

Успаміны дзяцінства, цудоўныя краявіды роднай зямлі і нашы размовы зрабілі паездку вельмі прыемнай. Кампанія збіралася ўжо не першы раз, і сваім сакрэтам мы не дзяліліся са староннімі. Маўляў, едзем на паляванне.

Анатоль БАЯРОВІЧ.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ АДРАС:

МІНСК-ГСП,
ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 44.

ТЭЛЕФОНЫ: 33-01-97,

33-02-80, 33-03-15,

33-16-56, 33-07-82.

Ордэна Працоўнага
Чырвонага Сцяга друкарня
выдавецтва ЦК КП Беларусі.
Зак. 1239